«Atəşgah» Sığorta Şirkəti ASC

Əmlakın yanğından və digər risklərdən sığortası QAYDALARı

MÜNDƏRICAT:

I Fəsil. Ümumi müddəalar

Maddə 1. Əsas anlayışlar
Maddə 2. Sığorta predmeti
Maddə 3. Sığorta sinfi
II Fəsil. Sığortanın subyektləri
Maddə 4 . Sığortaçı
Maddə 5. Sığortalı
Maddə 6. Faydalanan şəxs
III Fəsil.Sığortanın obyekti
Maddə 7. Sığortanın obyekti
Maddə 8. Sığortalanan əmlakın hissələri (tikililər)
Maddə 9. Sığorta ilə əhatə olunmayan əmlak
IV Fəsil. Sığorta təminatı
Maddə 10. Sığorta təminatı
Maddə 11. Sığorta riskləri
Maddə 12. Sığorta risklərindən istisnalar
Maddə 13. Sığortanın ərazisi
V Fəsil.Sığorta məbləği və sığorta haqqı
Maddə 14. Sığorta məbləği
Maddə 15. Sığorta haqqı
Maddə 16. Sığorta haqqının ödənilməsi
Maddə 17. Sığorta haqqının vaxtında ödənilməməsi
Maddə 18. Sığorta müqaviləsinin bağlanması qaydası
Maddə 19. Sığorta müqaviləsinə əlavələr və dəyişikliklər edilməsi və xitam verilməsi qaydası
Maddə 20. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam vermə ilə bağlı xəbərdar etmə
Maddə 21. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam vermənin nəticələri
Maddə 22. Sığorta müqaviləsində əlavə şərtlərin nəzərdə tutulması
Maddə 23. Sığorta müqaviləsinin qüvvəyə minməsi
Maddə 24. Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olma müddəti
Maddə 25. Sığorta müqaviləsi qüvvədə olduğu zaman tərəflərin qarşılıqlı münasibətləri
Maddə 26. Təhlükəsizlik normalarının pozulması
Maddə 27. Sığortalının qəsdən edilən hərəkətləri
VI Fəsil. Sığorta hadisəsi zamanı ediləcək hərəkətlər
Maddə 28. Sığorta hadisəsi baş verdikdə Sığortalının vəzifələri
Maddə 29. Ziyanın qarşısının alınması və həcminin azaldılması
Maddə 30. Sığortaçı tərəfindən nəzarət
Maddə 31. Sığorta hadisəsini sübut etmək vəzifəsi
VII Fəsil.Ödənilən itkilər
Maddə 32. Sığorta ilə əhatə olunan itkilər
Maddə 33. Sığortalanmış əmlaka dəyən zərər
Maddə 34. Zərərin azaldılması məqsədilə çəkilən xərclər
Maddə 35. Sığorta hadisəsinin araşdırılması məqsədilə çəkilən xərclər
Maddə 36. Natamam sığorta
VIII Fəsil. Sığorta ödənişi
Maddə 37. Sığorta ödənişinin hesablanması qaydası
Maddə 38. Sığortaçının bərpa metodunu seçmək hüququ
Maddə 39. Sığorta ödənişinin verilməsi üçün tələb olunan sənədlərin siyahısı
Maddə 40. Qalıqlara olan hüququn keçməsi
Maddə 41. Sığorta ödənişinin həyata keçirilməsi qaydası və şərtləri
Maddə 42. Sığorta ödənişinin verilməsindən imtinanın əsasları
Maddə 43. Sığorta müqaviləsinin şərtlərinin yerinə yetirilməməsinə görə tərəflərin məsuliyyəti
Maddə 44. Mübahisələrin həlli qaydası
Maddə 45. Sığortalanmış əmlaka hüquqdan imtina
IX Fəsil.Subroqasiya hüququ
Maddə 46. Cavabdeh şəxsə qarşı tələb hüququnun keçməsi
X Fəsil. Əlavə sığorta təminatı
Maddə 47. Sığorta təminatının genişləndirilməsi
Maddə 48. Üçüncü şəxslərin qeyri-qanuni qərəzli hərəkətləri
Maddə 49. Zəlzələ
Maddə 50. Tullantıların təmizlənməsi
Maddə 51. Şüşənin sındırılması
Maddə 52. Oğurluq
Maddə 53. Subasma

I Fəsil
Ümumi müddəalar

Maddə 1. Əsas anlayışlar

Bu Qaydalarda və bu Qaydalar əsasında bağlanmış sığorta müqavilələrində aşağıdakı əsas anlayışlardan istifadə olunur:

Sığortaçı - sığorta qanunvericiliyi əsasında sığorta fəaliyyətini həyata keçirmək üçün müvafiq lisenziyaya malik olan, Sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan sığorta hadisəsi baş verdiyi halda qanunvericiliklə və ya müqavilə ilə müəyyən olunmuş qaydada sığorta ödənişini vermək öhdəliyi daşıyan Sığorta müqaviləsinin tərəfi olan yerli hüquqi şəxs;

Sığortalı – sığorta haqqı ödəyən, sığorta obyektinin sığorta etdirilməsində sığorta marağı olan və faydalanan şəxsin olmaması halında Sığortaçıdan sığorta ödənişini almağa səlahiyyətli olan Sığorta müqaviləsinin tərəfi;

Sığorta obyekti - Sığortalının sığortalanmış əmlakla bağlı qanunazidd olmayan əmlak mənafeləri;

Sığorta hadisəsi - sığorta müqaviləsinə görə sığorta ödənişinin Sığortalıya, yaxud faydalanan şəxsə ödənilməsi üçün əsas olan, sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində baş verən hadisə və ya yaranan hal;

Faydalanan şəxs - sığorta müqaviləsinə əsasən sığorta ödənişini almalı olan şəxs;

Sığortanın müddəti – sığorta risklərinin sığortalandığı müddət;
Sığorta məbləği – sığortalanmış risklər üzrə Sığortaçının öhdəliyinin sığorta müqaviləsi ilə müəyyənləşdirilmiş məbləğlə ifadə olunan son həddi;

Sığorta tarifi - sığorta haqqının sığorta məbləğindən faizlərlə ifadə olunmuş tarifi;

Sığorta haqqı – risklərin qəbul edilməsi və ya bölüşdürülməsi müqabilində Sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan qaydada Sığortalının Sığortaçıya ödəməli olduğu pul məbləği;

Sığorta ödənişi – sığorta hadisəsi baş verdikdə Sığortalının əmlakına və ya əmlak mənafelərinə dəymiş zərərin yerini doldurmaq məqsədilə Sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq Sığortaçı tərəfindən ödənilən maliyyə kompensasiyası;

Azadolma məbləği - sığorta hadisəsi nəticəsində yaranan itkilərin və ya dəyən zərərin sığorta təminatı ilə əhatə olunmayan və Sığortalının üzərində qalan hissəsi;

Mühüm şərtlər – Sığorta müqaviləsində, yaxud Sığorta şəhadətnaməsində göstərilmiş və Sığortalı tərəfindən yerinə yetirilməməsi Sığortaçının sığorta ödənişi verməkdən imtina etməsi və ya Sığorta müqaviləsini, yaxud Sığorta şəhadətnaməsini ləğv etməsi üçün əsas olan şərtlər;

Sığortanın ərazisi - sığorta təminatının qüvvədə olduğu ərazi;
Assistans şirkəti - sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən hüquqi şəxs;

Bərpa xərcləri - eyni yerdə və sığorta hadisəsi baş verənə qədər malik olduğu eyni şəraitdə binanın bənzərinin inşa edilməsi xərcləri.

Maddə 2. Сыьорта predmeti

Bu Qaydalara əsasən sığorta predmeti Sığorta müqaviləsində, yaxud Sığorta şəhadətnaməsində göstərilmiş Sığortalanmış əmlakdır.

Maddə 3. Sığorta sinfi
Bu Qaydalara əsasən təqdim olunan sığorta məhsulu əmlakın yanğından və digər risklərdən sığortası sinfinə aiddir.

II Fəsil
Sığortanın subyektləri

Maddə 4 . Sığortaçı

Bu Qaydalara görə Sığortaçı - «Atəşgah» Sığorta şirkətidir.

Maddə 5. Sığortalı

5.1. Sığorta müqaviləsində göstərilən və sığortalanan əmlakla bağlı sığorta marağı olan istənilən hüquqi və ya fiziki şəxs Sığortalı ola bilər.

5.2. Sığortalının rəhbər işçilərinin, vəzifəli şəxslərinin, Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə, sığorta müqaviləsinə və vəzifə öhdəliklərinə uyğun olaraq Sığortalının adından çıxış etmək səlahiyyəti verilmiş digər

nümayəndələrinin fəaliyyəti Sığortalının fəaliyyəti hesab edilir.

Maddə 6. Faydalanan şəxs

6.1. Sığorta müqaviləsi sığortalanan əmlakın qorunub saxlanması ilə bağlı sığorta marağı olan digər şəxsin (Faydalanan şəxsin) xeyrinə bağlana bilər.

6.2.Sığorta müqaviləsinin digər şəxsin (Faydalanan şəxsin) xeyrinə bağlanması Sığortalını bu sığorta müqaviləsi üzrə öhdəliklərinin yerinə yetirilməsindən azad etmir.

6.3.Əgər Faydalanan şəxs sığorta ödənişi almaq hüququndan istifadə etmək niyyətindədirsə, bu Qaydalarda və sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş Sığortalıya aid olan bütün müddəalar Faydalanan şəxsə də eyni dərəcədə aid edilir.

III Fəsil

Sığortanın obyekti

Maddə 7. Sığortanın obyekti

Sığortanın obyekti Sığortalının və (və ya) Faydalanan şəxsin sığortalanmış əmlak üzərində sahiblik, sərəncamvermə və (və ya) istifadə hüquqları ilə bağlı əmlak mənafeləridir.

Maddə 8. Sığortalanan əmlakın hissələri (tikililər)

8.1. Sığorta müqaviləsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, sığortalanmış binanın (tikililərin) tərkibinə aşağıdakılar daxildir:

8.1.1. tikilinin özü, o cümlədən divarlar, döşəmə, tavan, qapılar və pəncərələr (şüşələr istisna olmaqla);

8.1.2. xarici dekorasiya;

8.1.3. divarların, döşəmənin, tavanın, daxili qapıların, pəncərələrin (şüşələr istisna olmaqla) daxili dekorasiyası;

8.1.4. sığortalanmış binanın (tikilinin) ərazisində yerləşən mühəndis qurğuları (su təchizatı sistemi, kanalizasiya, istilik sistemi, elektrik təchizatı sistemi);

8.1.5. yanğınsöndürmə sistemləri və qurğuları.

8.1.6. mənzil (ev) sığortalandığı halda, onun mühəndis avadanlıqları:

8.1.6.1. elektrik təchizatı sistemi, telefon, televizor kabelləri, yanğın və mühafizə siqnalizasiyaları və s. buna bənzər kommunikasiya xəttləri;

8.1.6.2. su təchizatı və kanalizasiya sistemi;

8.1.6.3. hava təmizləyici və kondisioner sistemi.

8.1.6.4. istilik sistemi;

8.1.6.5. sanitariya texnikası avadanlığı.

8.2. Sığortalanmış binanın (tikilinin) içərisindəki daşınar əmlak.

8.2.1. Sığortalanan daşınar əmlak sığorta müqaviləsinə əlavə edilən «Sığortalanmış əmlakın Siyahısında» göstərilir.

Maddə 9. Sığorta ilə əhatə olunmayan əmlak

9.1. Əgər sığorta müqaviləsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, sığortalanan əmlakın tərkibinə aşağıda göstərilənlər daxil edilmir:

9.1.1. nağd pul;

9.1.2. səhmlər, istiqrazlar və digər qiymətli kağızlar;

9.1.3. açıq səma altında saxlanılan daşınar əmlakın oğurlanması və ya hava şəraiti ilə əlaqədar (ildırım istisna olmaqla) ona zərər dəyməsi;

9.1.4. iri buynuzlu mal-qara, kənd təsərrüfatı bitkiləri, meşə ağacları, qazonlar, kolluqlar;

9.1.5. nəqliyyat vasitələri, o cümlədən hərəkət edən avtomobil nəqliyyatı vasitələri, inşaat, kənd təsərrüfatı

və sairə maşınları, motosikletlər, mopedlər, qoşqular, dəmiryol lokomotivləri, yaşayış vaqonları, hərəkət edən evciklər və onlara aid olan əşyalar, su və hava nəqliyyatı vasitələri;
9.1.6. külçə halında olan qiymətli metallar, çərçivəsiz qiymətli daşlar, xəzlər, xəz məmulatları;

9.1.7. texniki informasiya daşıyıcıları, kompüterlər və anoloci sistemlər, xüsusən də maqnit lentləri və kassetlər, maqnit diskləri, yaddaş blokları və sairə;

9.1.8. əlyazmaları, planlar, çertyoclar, və digər sənədlər, mühasibat və iş kitabları;

9.1.9. torpaq, torpaq mülkiyyəti, qazıntılar, körpülər (gəminin yan alması üçün), limanlar, körpülər, keçid cığırları, drenac dəhlizləri, yollar və digər döşənmiş səthlər;

9.1.10. tikilməkdə olan bina və tikililər;

9.1.11. kosmik və ya kosmosla əlaqədar risklər, o cümlədən süni peyklər, kosmik gəmilər, onların buraxılış sahələri və əsas tərkib hissələri;

9.1.12. təməlləri ən aşağı zirzəmi qatında, zirzəmi yoxdursa, torpağın səthində yerləşən mexanizmlər və buxar qazanları;

9.1.13. nüvə (atom) enercisi qurğuları;

9.1.14. silah və sursat;

9.1.15. partlayıcı maddələr, tez alışan (yanıcı) maye və qazlar;

9.1.16. çox güclü zəhərlər, zəhərləyici və kəskin maddələr;

9.1.17.mülki dövriyyədən çıxarılmış əmlak.

IV Fəsil

Sığorta təminatı

Maddə 10. Sığorta təminatı

Sığortaçı sığortalanmış əmlakın sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində bu Qaydalarla müəyyənləşdirilmiş sığorta risklərinin təsirindən zədələnməsi, fiziki məhv olması və ya hər hansı formada itkisi ilə bağlı (belə məhv olma, zədələnmə və ya itki bu Qaydalarla müəyyənləşdirilmiş istisnaların qüvvəsi altına düşməzsə) Sığortalının əmlak mənafelərinə dəymiş zərərin əvəzini sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş sığorta məbləği həddində ödəməyə təminat verir.

Maddə 11. Sığorta riskləri

11.1.Əgər sığorta müqaviləsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, bu Qaydalarla aşağıdakı sığorta riskləri müəyyənləşdirilir:

11.1.1. Yanğın

11.1.1.1. «Yanğın» dedikdə - yandırılması və mühafizə edilməsi üçün xüsusi olaraq müəyyən edilmiş yerdən kənarda öz-özünə yayılmaq imkanı olan alovun, həmçinin yanma məhsullarının və alovun yayılmasının qarşısını almaq məqsədilə həyata keçirilən yanğınsöndürmə tədbirlərinin təsiri başa düşülür.

11.1.1.2. Aşağıdakılar sığorta ilə əhatə edilmir və onlara görə dəymiş zərərin əvəzi ödənilmir:

11.1.1.2.1. yanğın nəticəsində baş verməyən alovun vurduğu ziyan;

11.1.1.2.2. sığortalanmış əmlakın emal edilməsi və digər məqsədlər (məsələn, qurudulma, qaynadılma, hamarlama, qaxac edilmə, qızdırma, qaynar emal edilmə və s.) üçün onun alov, istilik və ya digər termik vasitələrlə emalı nəticəsində dəyən zərər;

11.1.1.2.3. elektrik enercisinin təsiri nəticəsində, əgər belə təsir sonrakı yanğının baş verməsinə səbəb olmursa, sığortalanmış elektrik avadanlıqların yanması və ya başqa cür zərər dəyməsi;

11.1.1.2.4. zəlzələ, yeraltı alov və ya vulkan püskürməsinə görə baş verən hər hansı yanğın nəticəsində dəyən zərər;

11.1.2. İldırım çaxması

11.1.2.1. «İldırım çaxması» - buludlar və yer arasındakı güclü elektrik boşalması nəticəsində baş verən təbiət hadisəsidir.

11.1.2.2. İldırımın təsiri nəticəsində sığortalanmış elektrik avadanlığına dəyən zərərə görə təminat və ödəniş verilmir.

11.1.3. Partlayış

11.1.3.1. «Partlayış» - qazların genişlənməyə meylliliyi ilə əlaqədar qısa zaman kəsiyinidə böyük enerci kütləsinin məhdud həcmdə boşalması ilə müşaiyyət olunan şiddətlə baş verən prossesdir.

11.1.3.2. Aşağıdakılara görə sığorta təminatı verilmir və zərərin əvəzi ödənilmir:

11.1.3.2.1. qoruyucu qapaqların qırılması, parçalanması və ya təsiri;

11.1.3.2.2. daxiliyanma mühərrikinin yanma kamerasındakı partlayışı;

11.1.3.2.3. suyun təsiri ilə yaranan genişlənmə və ya qabarma nəticəsindəki qırılma və ya parçalanma.

11.1.4. Fırtına, tufan, qasırğa

11.1.4.1. «Fırtına, tufan, qasırğa» dedikdə fırtına, tufan, tayfun, qasırğa, tornado, siklon başa düşülür.

11.1.4.2. Aşağıdakı zərərlər sığorta təminatina daxil edilmir və onlara görə sığorta ödənişi verilmir:

11.1.4.2.1. açıq pəncərələrdən, yaxud dəliklərdən, əgər həmin dəliklər bu bənddə göstərilmiş təbiət hadisələri nəticəsində yaranmamışlarsa, yağış, dolu və ya qar yağması və ya çirkab axması nəticəsində dəymiş zərər;

11.1.4.2.2. binadan (tikilidən, qurğudan) kənarda yerləşən əmlaka (məs; lövhələr, işıqlandırma direkləri, fanarlar, antenalar), direklər də daxil olmaqla xarici elektrik məftillərinə, həmçinin hasarlara dəymiş zərər;

11.1.4.2.3. fırtına və ya hər hansı təbiət hadisəsi nəticəsində baş verib-verməməsindən asılı olmayaraq, aşağıdakılar nəticəsində dəymiş zərər:

a) hər hansı təbii və (və ya) süni su anbarlarının, göllərin, rezervuarların, kanalların və bəndlərin təbii sərhədlərindən suyun daşması;

b) dənizin su səviyyəsinin qalxması.

11.1.4.2.4. zərər dəyməsinə yeganə səbəb olaraq baş verərsə, qrunt sularının səviyyəisinin dəyişməsi;

11.1.4.2.5. şaxta, torpağın çökməsi və ya qabarması, torpaq sürüşməsi, qar uçqunu.

11.1.5. Dolu

11.1.5.1. «Dolu» - bərk buz halında olan atmosfer yağıntısıdır.

11.1.5.2. Aşağıdakılar nəticəsində sığortalanmış əmlaka dəyən zərər sığorta təminatına daxil edilmir və onlara görə dəyən zərərin əvəzi ödənilmir:

11.1.5.2.1. açıq pəncərələrdən, yaxud dəliklərdən, əgər həmin dəliklər dolu nəticəsində yaranmamışlarsa, yağış, dolu və ya qar yağması və ya çirkab axması nəticəsində dəyən zərər;

11.1.5.2.2. binadan (tikilidən, qurğudan) kənarda yerləşən əmlaka (məs; lövhələr, işıqlandırma direkləri, fanarlar, antenalar) direklər da daxil olmaqla xarici elektrik məftilləri, həmçinin hasarlar.

11.1.6. Sel (daşqın)

11.1.6.1. «Sel (daşqın)» dedikdə aşağıdakılar başa düşülür:

11.1.6.1.1. təbii və süni su hövzələrinin daşması və ya onların adi kanallarından kənara çıxması, həmçinin;

11.1.6.1.2. ümumi su kəmərlərinin partlaması və ya daşması;

11.1.6.1.3. su kəmərindən, kanalizasiya, istilik və yanğın əleyhinə sistemlərdən axan suyun ziyan vurması.

11.1.6.2. Aşağıdakı hallar bu sığorta ilə əhatə edilmir və onlara görə sığortalanmış əmlaka dəyən zərərin əvəzi ödənilmir:

11.1.6.2.1.vurulan zərərin yeganə mümkun səbəbi olan qrunt sularının səviyyəsinin dəyişməsi;

11.1.6.2.2. şaxta, torpaq çökməsi, qabarması və ya sürüşməsi, yaxud qar uçqunu;

11.1.6.2.3. aşağıdakılar nəticəsində su hövzəsindən və ya borudan suyun axması:

a) şaxta, aşınma, köhnəlmə, tədricən pisləşmə;

b) binanın (otağın) istifadə edilməməsi;

c) yanğın əleyhinə avtomatik su püsgürdən sistemdən suyun axması və ya sızması;

ç) su hövzələrinin və ya boruların təmiri, dəyişdirilməsi və ya həcminin artırılması.

11.1.7. Təyyarə və ya digər uçüş aparatlarının, yaxud əşyaların yuxarıdan düşməsi, yerüstü nəqliyyat vasitələrinin dəyməsi (fiziki toxunması)

11.1.7.1. Bu riskə aşağıdakılar daxildir:

11.1.7.1.1. Yerə enməsinə Sığortalı tərəfindən icazə verilən təyyarələrin vurduğu ziyan və ya zədə istisna olmaqla, təyyarənin və ya digər üçüş aparatının, yaxud onlardan atılan əşyaların fiziki toxunması;

11.1.7.1.2. Sığortalıya və ya onun işçisinə məxsus olmayan yerüstü nəqliyyat vasitəsinin, atın, ev heyvanlarının fiziki toxunması.

11.1.7.2. Sığortalya məxsus olan və ya onun istismarında olan nəqliyyat vasitəsinin təsiri nəticəsində dəyən zərərlər bu sığorta ilə əhatə edilmir və buna görə ödəniş verilmir.

11.1.8. Torpaq sürüşməsi

11.1.8.1. «Torpaq sürüşməsi» - daş və ya torpaq yığıntısının ağırlığının təsiri altında torpağın meylli olduğu istiqamətdə üzüaşağı sürətlə yerdəyişməsidir.

11.1.8.2. Aşağıdakı hallar bu sığorta ilə əhatə edilmir və onlara görə sığortalanmış əmlaka dəyən zərərin əvəzi ödənilmir:

11.1.8.2.1. həmçinin sığortalanmış binaya da zərər dəyməsi halları istisna olmaqla, avtodayanacaqlara, yollara, piyada yollarına, divarlara, darvazalara və hasarlara dəyən zərər;

11.1.8.2.2. sığortalanmış əmlaka aşağıdakılar nəticəsində dəyən zərər:

a) yeni tikililərin təbii çökməsi və ya batması;

b) tökmə süxurların çökməsi və ya yerdəyişməsi;

c) sahilin və ya çay yatağının yuyulması;

ç) işin qüsurlu layihələndirilməsi və icrası, yaxud qüsurlu materialların istifadəsi;

e) alov, yeraltı alov, partlayış, yerüstü titrəmə, zəlzələ, hər hansı su hövzəsindən və ya kanaldan suyun axması.

11.1.8.2.3. sığorta müqaviləsinin qüvvəyə minməsinə qədər baş verən məhv olma və ya zədələnmə.

11.1.8.2.4. Həmin və ya qonşu ərazidə aşağıda göstərilən işlərin aparılması nəticəsində baş verən məhv olma və ya zədələnmə:

a) hər hansı əmlakın dağılması, tikilməsi, təmiri və ya ona struktur dəyişikliyi edilməsi;

b) partlatma işlərinin aparılması, qruntun xəndəklər və qanovlar vasitəsilə yuyulması, boşluqların doldurulması, həmçinin bərk, maye və qaz faydalı qazıntılarının çıxarılması.

Maddə 12. Sığorta risklərindən istisnalar

12.1. Aşağıdakıların nəticəsində sığortalanmış əmlaka dəymiş zərərlərə görə sığorta təminatı verilmir:

12.1.1. Sığortalının qəsdən edilən hərəkətləri və kobud ehtiyatsızlığı;

12.1.2. nüvə partlayışının, şüalanmanın və radioaktiv zəhərlənmənin təsiri;

12.1.3. müharibə, təcavüz, hərbi əməliyyatlar, xarici dövlətlərin düşmənçilik hərəkətləri, hərbi xarakterli əməliyyatlar (müharibə elan edilib-edilməməsindən asılı olmayaraq), vətəndaş müharibəsi, qiyam, tədricən xalq üsyanlarına və ya hərbi qiyamlara çevrilən xalq iğtişaşları, hərbi qiyam, inqilab, hərbi və qəsbkar hərəkətlər, hər hansı hökumət, dövlət və ya yerli hakimiyyət orqanlarının qərarı ilə əmlakın müsadirə olunması, milliləşdirilməsi, rekvizisiyası, məhv edilməsi və ya korlanması, məqsədi qanuni, yaxud hakimiyyətdə olan hökuməti devirmək və ya terrorçuluq vasitəsilə ona təsir etmək olan hər hansı təşkilatın adından və ya onunla əlaqədar fəaliyyət göstərən şəxs yaxud şəxslərin hərəkətləri;

12.1.4. tətil, nümayiş və əmək intizamsızlığı;

12.1.5. təkbaşına və ya qanunsuz birləşmələr adından və ya onlarla birlikdə hərəkət edən şəxsin və ya şəxslər qrupunun hər hansı bir hüquqa zidd, pis niyyətli və qərəzli əməlləri.

12.1.6. sığorta riskinin fəaliyyəti nəticəsində ortaya çıxması halları istisna olmaqla, tədricən pisləşmə, daxili çatışmamazlıq, gizli qüsurlar, həşaratların, parazitlərin vurduğu ziyan, ətraf mühitin çirklənməsi, təbii köhnəlmə, atmosferin nəmliyi və quruluğu, hərarət və rütubətin dəyişməsi, qısalma, şişmə, çəkinin itməsi, korroziya, nəm və ya quru korlanma, rəngin, quruluşun və qoxunun dəyişməsi, fermentləşmə, öz-özünə yanma.

12.1.7. elektrik cihazlarında, qurğularında, məftillərində və ya digər elektrik avadanlığında elektrik boşalmaları, zədələnmələr və ya nasazlıqlar;

12.1.8. Sığortalının sahibliyində, idarəçiliyində və ya nəzarətində olan əmlakda mexaniki sınmalar, onun düzgün olmayan şəkildə işləməsi, mərkəzəqaçma qüvvəsinin təsiri nətiçəsində qırılması və parçalanması, əgər belə halların birbaşa səbəbi sığorta riskinin baş verməsi olmazsa;

12.1.9. Sığortalının sığorta hadisəsinin baş verməsinə səbəb ola bilən cinayət törətməsi;

12.1.10. sığorta müqaviləsi bağlanan zaman sığorta obyektində mövcud olan və Sığortalıya məlum olan qüsurlar;

12.1.11. tikilinin və ya onun bir hissəsinin uçması, əgər bu, sığorta hadisəsi nəticəsində baş verməmişdirsə;

12.1.12. sığortalanan əmlakın sığorta hadisəsi baş verən zaman və ya ondan dərhal sonra oğurlanması;

12.1.13. sığortalanan əmlakın istehsal məqsədlərilə alov, isti və ya digər termik və kimyəvi təsir vasitəsi ilə emalı;

12.1.14. texniki təhlükəsizlik, yanğın təhlükəsizliyi, sanitar normalarının (rütubətliliyin, tozbasmanın artması, havanın hərarətinin, saxlanma şəraitinin dəyişməsi) pozulması;

12.1.15. səs sürəti ilə və ya daha yüksək sürətlə hərəkət edən təyyarənin, yaxud digər uçuş aparatlarının səbəb olduğu sıxma dalğası;

12.1.16. Sığorta şəhadətnaməsi ilə başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa təmir, tikinti, yenidənqurma işləri nəticəsində dəyən zərər;

12.1.17 Qanunvericiliyə uyğun olaraq Sığorta olunan əmlakda yanğın, hərarət və tüstü detektorlar, habelə sprinkler sistemi (-ləri) işlək vəziyyətdə olmalı, əmlak yanğından mühafizə vasitələri ilə təmin edilməli, elektrik naqillərinin çəkilişi, qaz və su təchizatı sistemi qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq quraşdırılmaması nəticəsində yaranan zərərlər.

12.2. Bu maddədənin məqsədləri üçün:

12.2.1.«qanunsuz birləşmə» - sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu ərazidə fəaliyyət göstərən qanunla qadağan olunmuş təşkilatlar da daxil olmaqla terrorçuluqla məşğul olan istənilən təşkilatdır;

12.2.2.«terrorçuluq» - siyasi məqsədlərlə cəmiyyəti və ya cəmiyyətin hər hansı bir qrupunu qorxutmaq üçün güc tətbiq edilməsidir;

12.2.3.«öz-özünə yanma» - bəzi materialların (maddələrin, qarışıqların) alov mənbəyi olmadan təbii xarakteri ilə şərtlənən istinin materiallara davamlı təsiri nəticəsində istiliyin akkumulyasiyası və öz-özünə qızmanın nəticəsində materialların közərməsi və alışması həddinə çatmasıdır.

12.3. Əgər sığorta müqaviləsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, aşağıdakılar nəticəsində baş verən zərərlər bu sığorta ilə əhatə edilmir:

12.3. 1. zəlzələ, vulkan püskürməsi və digər təbii titrəyişlər;

12.3. 2. binanın (tikilinin) zirzəmisini su basması;

12.3. 3. sunami.

Maddə 13. Sığortanın ərazisi

Sığorta müqaviləsində sığortanın qüvvədə olduğu ərazi göstərildiyi halda, yalnız həmin ərazi hüdudlarında baş vermiş sığorta hadisələrinə sığorta təminatı verilir. Əgər sığorta müqaviləsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, bu sığorta yalnız Azərbaycan Respublikasının ərazisində qüvvədə olacaqdır.

V Fəsil

Sığorta məbləği və sığorta haqqı

Maddə 14. Sığorta məbləği

14.1. Sığorta məbləği sığorta müqaviləsi ilə müəyyən edilmiş elə bir məbləğdir ki, sığorta hadisəsi baş verdiyi halda Sığortaçı sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş qaydada həmin məbləğ həddində sığorta ödənişini həyata keçirmək öhdəliyini öz üzərinə götürür.

14.2. Sığorta məbləği sığortalanmış əmlakın sığorta dəyərini aşmamalıdır. Belə dəyər sığorta müqaviləsi bağlandığı anda əmlakın yerləşdiyi yerdəki həqiqi dəyəridir.

Həqiqi dəyər aşağıdakı qaydada müəyyənləşdirilir:

14.2.1. avadanlıq, inventarlar və əşyalar üçün – köhnəlmə dərəcəsi nəzərə alınmaqla sığortalanmalı olan əşyaya tam analoji olan əşyanın əldə edilməsi dəyəri;

14.2.2. binalar (tikililər) üçün – köhnəlmə dərəcəsi və istismar-texniki vəziyyəti nəzərə alınmaqla sığortalanmalı olan binaya (tikiliyə) tam analoji olan binanın (tikilinin) həmin yerdə tikilmə dəyəri;

14.2.3. incəsənət əsərləri və kolleksiyalar üçün - ekspert qiymətləndirməsi, həmçinin incəsənət əsərlərinin və antikvariatın auksion satışı qiymətləri əsasında;

14.2.4. qiymətli metallardan və qiymətli daşlardan istehsal edilmiş məmulatlar üçün – ekspert qiymətləndirməsi məbləği.

14.3. Əgər sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş sığorta məbləği sığorta dəyərini aşarsa, həmçinin bu cür hal bu və ya digər əmlakın iki və ya daha çox sığortaçıda sığortalanması (ikiqat sığorta) nəticəsində yaranarsa, sığorta müqaviləsi sığorta məbləğinin sığorta dəyərini aşan hissəsinə münasibətdə əhəmiyyətsizdir, lakin bu halda sığorta haqqının artıq ödənilmiş hissəsi qaytarılmır.

Əgər sığorta məbəğinin sığorta dəyərini aşması Sığortalının aldatmasının nəticəsidirsə, Sığortaçının sığorta müqaviləsinin etibarsız hesab edilməsini tələb etmək və bununla ona dəymiş zərərin əvəzinin ödənlməsini Sığortalıdan tələb etmək hüququ var.

14.4. Əgər sığorta məbləği sığorta dəyərindən aşağı həddə müəyyən edilmişdirsə, sığorta hadisəsi baş verdiyi təqdirdə Sığortaçı Sığortalıya (Faydalanan şəxsə) zərərin, sığorta məbləğinin sığorta dəyərinə mütənasib olan hissəsini ödəməyə borcludur.

14.5. Sığorta məbləğinin həqiqi dəyərə uyğunluğu təqdim olunmuş sənədlər əsasında və ya ekspert qiymətləndirilməsi yolu ilə sığorta müqaviləsində göstərilmiş hər bir sığortalanan əmlak vahidi üzrə ayrıca və ya əmlak vahidləri məcmusu üzrə müəyyənləşdirilir.

Maddə 15. Sığorta haqqı

Sığorta haqqı illik sığorta tariflərinə əsasən hesablanır.

Maddə 16. Sığorta haqqının ödənilməsi

16.1. Sığorta haqqını nağdsız formada ödəyərkən Sığortalı ödəniş tapşırığında sığorta haqqının ödənilməsinin əsasını təşkil edən Sığorta müqaviləsinin, yaxud Sığorta şəhadətnaməsinin nömrəsinə istinad etməlidir.
16.2. Sığorta haqqının ödənilməsi qaydası və forması Sığorta müqaviləsinin şərtlərinə uyğun olaraq həyata keçirilir.
16.3. Sığorta haqqı onun Sığortaçının bank hesabına daxil olduğu və ya Sığortaçı tərəfindən nağd ödəniş formasında alındığı gün ödənilmiş hesab olunur.

Maddə 17. Sığorta haqqının vaxtında ödənilməməsi

17.1. Sığorta haqqı və ya onun hissəsi vaxtında ödənilmədikdə Sığortaçı onun ödənilməsi üçün bu Qaydaların 17.2-ci bəndinin tələbini nəzərə alaraq yazılı surətdə 15 (on beş) günədək müddət müəyyən edə bilər.
17.2. Hər bir halda sığorta haqqı və ya onun razılaşdırılmış ilk hissəsi Sığorta müqaviləsi bağlandığı gündən bir aydan gec olmayaraq ödənilməlidir.

Maddə 18. Sığorta müqaviləsinin bağlanması qaydası

18.1. Bu Qaydalara əsasən Sığortaçı Sığorta müqaviləsini Sığortalı ilə bağlayır.
18.2. Sığorta müqaviləsini bağlamaqdan ötrü Sığortalı özünə məlum olan, Sığortaçının sığorta riskinin dərəcəsin müəyyənləşdirməsinə təsir edə biləcək halları özündə əks etdirən, müəyyən olunmuş formada yazılı ərizən

doldurarak Sığortaçıya təqdim etməlidir. Bu ərizə Sığorta müqaviləsinin tərkib hissəsi hesab edilir.

18.3. Sığortalının ərizəsində aşağıdakı məlumatlar öz əksini tapmalıdır:

18.3.1. Sığortalının adı (fiziki şəxs olduqda, həmçinin soyadı və atasının adı), ünvanı və telefon nömrəsi;

18.3.2. Sığortala obyekti haqqında məlumat;

18.3.3. Riskin dərəcəsini və sığorta haqqını müəyyənləşdirmək üçün lazım olan digər məlumatlar.

18.4. Sığorta müqaviləsi yazılı formada aşağıdakı kimi bağlanır:

18.4.1. Tərəflərin bu Qaydalar əsasında sığorta müqaviləsini tərtib edərək qarşılıqlı imzalaması yolu ilə;

18.4.2. Bu Qaydalar ilə Sığortalının razı olmasını təsdiq etməsi şərti ilə Sığortaçı tərəfindən ona sığorta şəhadətnaməsinin verilməsi yolu ilə;

18.5. Sığorta şəhadətnaməsi tərtib olunduğu halda, sığorta şəhadətnaməsində sığorta predmetinin sığortalandığı risklər konkret olaraq sadalanmalıdır.

18.6. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən Sığortalı özünə məlum olan və Sığortaçının sığorta müqaviləsindən imtina etmək, yaxud onu məzmunu dəyişdirilmiş şəkildə bağlamaq qərarına təsir göstərə bilən bütün hallar barədə Sığortaçıya məlumat verməlidir.

18.7. Eyni sığorta marağı ilə bağlı bir neçə sığortaçı ilə sığorta müqaviləsi bağlayan Sığortalı bu barədə sığortaçılardan hər birinə məlumat verməlidir. Həmin məlumatda digər sığortaçının adı və müvafiq sığorta məbləği göstərilməlidir. Tələb edildikdə bu məlumatları təsdiq edən müvafiq sənədlər təqdim olunmalıdır.

18.8. Sığorta obyekti bir neçə sığortaçıda sığortalandığı halda, sığortaçılar Sığortalı qarşısında birgə məsuliyyət daşıyırlar.

18.9. Sığortalı ilə razılaşmadan asılı olaraq sığorta müqaviləsi bağlanmazdan əvvəl və ya sonra Sığortaçının sığorta müqaviləsi üzrə öz mülahizəsinə əsasən istənilən vaxt qanunvericiliyin tələblərinə və qaydalara uyğun olaraq əmlaka baxış kecirmə, habelə əmlaka baxış keçirmənin nəticələrinə əsasən Sığortalı tərəfindən qeyd-şərtsiz icra edilməli olan yazılı göstərişlər vermə hüququ var.

Maddə 19. Sığorta müqaviləsinə əlavələr və dəyişikliklər edilməsi və xitam verilməsi qaydası

19.1. Sığorta müqaviləsinə edilən əlavələr və dəyişikliklər yazılı formada tərtib olunmalı və hər iki tərəfdən imzalanmalıdır.

19.2. Sığorta müqaviləsinə aşağıdakı hallarda vaxtından əvvəl xitam verilir:

19.2.1. Sığorta predmeti artıq mövcud olmadıqda;

19.2.2. Qanunvericilikdə müəyyən edilmiş hallar hallar istisna olmaqla, Sığortalı fiziki şəxs öldükdə və ya Sığortalı hüquqi şəxs ləğv olunduqda:

19.2.3. Sığorta hadisəsinin baş verməsi ehtimalı olmadıqda və sığorta riskinin mövcudluğu, səbəbi sığorta hadisəsi olmayan hallara görə başa çatdıqda;

19.2.4. Sığortaçı Sığortalı qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirdikdə;

19.2.5. Sığorta marağı artıq mövcud olmadıqda;

19.2.6. Sığortalı sığorta haqqını qanunvericilikdə və Sığorta müqaviləsində müəyyən edilən qaydada ödəmədikdə;

19.2.7. Qanunvericilikdə müəyyən edilmiş digər hallarda.

Maddə 20. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam vermə ilə bağlı xəbərdar etmə

20.1. Bu Qaydaların 19.2-ci bəndində göstərilən hallarda Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi üçün əsas olan şərait yarandıqda, Sığorta müqaviləsinə xitam verilməsində maraqlı olan tərəf dərhal digər tərəfi bu barədə xəbərdar etməlidir.

20.2. Sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş hallarda, həmçinin tərəflərin başqa cür razılaşmasına əsasən, sığorta müqaviləsinə Sığortalının və ya Sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verilərkən, bu barədə bir tərəf digərinə ən azı 30 (otuz) gün əvvəl (sığorta müqaviləsi beş ildən çox müddətə bağlanmış olduqda 60 (altmış) gün, üç aydan az müddətə bağlanmış olduqda isə 5(beş) iş günü əvvəl), tələbini əsaslandırdığı yazılı bildiriş göndərməlidir. Belə bildiriş Sığorta müqaviləsinin ləğvi tarixini özündə əks etdirməklə Sığortalının və ya Sığortaçının Sığorta müqaviləsində göstərilən ünvanına göndərildikdə, Sığorta müqaviləsi bildirişdə göstərilən tarixdən ləğv edilmiş sayılır. Bu bildirişin poçt vasitəsilə göndərilməsi, yuxarıda göstərildiyi kimi, həmin xəbərdarlığın edilməsi faktının sübut edilməsi ücün kifayətdir və Sığorta müqaviləsi bildirişdə göstərilən tarixdən və vaxtdan etibarsız sayılacaq.

Maddə 21. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam vermənin nəticələri

21.1. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, sığorta qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, Sığortaçı həmin Sığorta müqaviləsi üzrə işlərin aparılması xərclərini çıxmaqla Sığorta

müqaviləsinin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqqını ona qaytarır;

21.2. Sığorta müqaviləsinə Sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə o, sığorta haqqını bütünlüklə Sığortalıya qaytarır; əgər bu tələb Sığortalının Sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, Sığortaçı həmin Sığorta müqaviləsi üzrə işlərin aparılması xərcləri çıxılmaqla, Sığorta müqaviləsinin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqqını qaytarır.

21.3. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək Sığortaçı tərəfindən Sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqına bərabər və ya ondan çox miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, sığorta haqqı Sığortalıya qaytarılmır.

21.4. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək Sığortaçı tərəfindən Sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqından az miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, həmin sığorta haqqı məbləği ilə sığorta ödənişi məbləği arasındakı fərq miqdarında sığorta haqqının Sığortalıya qaytarılması müvafiq olaraq bu Qaydaların 21.1-ci və 21.2-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.

21.5. Sığorta müqaviləsi üzrə sığorta haqqının yenidən hesablanmalı olması halında Sığortaçı bunlardan hansının daha yüksək olmasından asılı olaraq, artıq qazanılmış sığorta haqqını və ya hər hansı minimal və (və ya) depozit sığorta haqqının qısamüddətli hissəsini saxlamaq hüququna malikdir.

Maddə 22. Sığorta müqaviləsində əlavə şərtlərin nəzərdə tutulması

Sığorta müqaviləsi bağlanarkən Sığortalı və Sığortaçı qanunvericiliyə zidd olmayan başqa şərtlər barədə razılığa gələ bilərlər.

Maddə 23. Sığorta müqaviləsinin qüvvəyə minməsi

Sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, Sığorta müqaviləsi sığorta haqqının ilk hissəsinin və ya tam ödənilməsindən sonra qüvvəyə minir.

Maddə 24. Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olma müddəti

Sığorta yalnız sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində baş verən sığorta hadisələrini əhatə edir.

Maddə 25. Sığorta müqaviləsi qüvvədə olduğu zaman tərəflərin qarşılıqlı münasibətləri

25.1. Sığortalı sığorta müqaviləsi bağlandıqdan sonra meydana çıxan və Sığortaçının müqavilədən imtina etmək, yaxud onu məzmunu dəyişdirilmiş şəkildə bağlamaq qərarına təsir göstərə bilən sığorta riskinin artması ilə bağlı bütün hallar barədə Sığortaçıya məlumat verməlidir.
25.2. Sığorta riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artmasına təsir göstərə bilən hallar haqqında məlumatı aldıqdan sonra Sığortaçı :

- 25.2.1. Sığorta müqaviləsinə müvafiq dəyişikliklər edə bilər;
- 25.2.2. əlavə sığorta haqqının ödənilməsini tələb edə bilər;
- 25.2.3. bu şərait yarandıqdan sonra Sığorta müqaviləsinə xitam verə bilər.

Maddə 26. Təhlükəsizlik normalarının pozulması

26.1. Əgər Sığortalı, Sığortalının sığortalanmış binada (tikilidə) işləyən işçiləri qanunla və ya digər normativ aktlarla müəyyən edilmiş yanğın əleyhinə təhlükəsizlik, binanın və maddi dəyərlilərin mühafizəsi, işin aparlımasının təhlükəsizliyi qaydalarını və normalarını və ya digər analoji normativləri pozarlarsa, yaxud əgər belə pozuntular Sığortalının xəbəri olaraqdan baş verərsə, belə pozuntular riskin dərəcəsini əhəmiyyətli dərəcədə artıran hallar hesab ediləcəkdir. Belə pozuntular barədə Sığortaçıya məlum olan gündən sonra bir ay müddətində Sığortaçının göstərilən pozuntular aradan qaldırılanadək sığorta müqaviləsini dayandırmaq hüququ var.

26.2. Sığortaçı səbəbi bilavasitə təhlükəsizlik qaydalarının pozulması olan sığorta hadisələrinə görə sığorta ödənişi verməkdən imtina etmək hüququna malikdir. Lakin belə qaydaların pozulması itkilərin baş verməsi səbəbi ilə əlaqəli olmadıqda sığorta ödənişi verilməlidir.

Maddə 27. Sığortalının qəsdən edilən hərəkətləri

27.1. Əgər Sığortalı, Sığortalının sığortalanmış binada (tikilidə) işləyən işçiləri sığorta hadisəsinin baş verməsinə aparıb çıxaran hərəkətləri qəsdən etdikdə və ya bu cür hərəkətə qəsdən yol verdikdə, yaxud sığorta hadisəsinin səbəbini, yaxud zərərin həcmini müəyyənləşdirərkən qəsdən Sığortaçını və ya onun nümayəndəsini aldatdıqda, yaxud əgər sığorta müqaviləsi bağlandıqdan sonra Sığortalının bu Qaydaların 18 və 25-ci maddələrində göstərilmiş hallar barədə bilə-bilə yalan məlumat vermiş olduğu müəyyənləşdirilsə, Sığortaçı həmin sığorta hadisələrinə görə sığorta ödənişini vermək öhdəliyindən tam şəkildə azad edilir.

27.2. Əgər Sığortalı, Sığortalının sığortalanmış binada (tikilidə) işləyən işçiləri sığortalanmış əmlaka qəsdən ziyar

vurmağa, zərərin səbəbinin və həcminin müəyyənləşdirilməsi zamanı saxtakarlığa, aldatmaya, dələduzluğa görə ittiham olunarlarsa, məhkəmənin müvafiq qərarı qüvvəyə mindikdən sonra sığorta ödənişinin istənilən Faydalanan şəxsə verilməsi öhdəliyindən Sığortaçının azad olması qəti hesab olunur.

VI FƏSİL

Sığorta hadisəsi zamanı ediləcək hərəkətlər

Maddə 28. Sığorta hadisəsi baş verdikdə Sığortalının vəzifələri

28.1. Bu Qaydalar əsasında bağlanmış Sığorta müqaviləsi üzrə sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə Sığortalı, yaxud Faydalanan şəxs hadisədən xəbər tutduqdan dərhal sonra və ya mümkün olan ən qısa müddət ərzində Sığortaçıya və ya onun nümayəndəsinə, eyni zamanda qanunvericiliyə uyğun olaraq həmin hadisə barədə məlumatlandırılmalı olan səlahiyyətli dövlət orqanlarına hər hansı vasitə ilə xəbər verməlidir.

28.2. Sığorta müqaviləsində, yaxud şəhadətnaməsində sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə məlumat verməyin müddəti və (və yaxud) metodu göstərilmişdirsə, bu müəyyən olunmuş müddətdə və həmin metodla həyata keçirilməlidir.

28.3. Sığortalı sığorta hadisəsinin baş verməsi faktını təsdiq edən və (və ya) sığorta ödənişinin həcminin müəyyənləşdirilməsi üçün lazım olan sənədləri və məlumatları Sığortaçıya təqdim etməlidir.
28.4. Sığortalı Sığortaçıya araşdırma aparmağa və ona zərərin baş verdiyi şəraiti, onun xarakteri və həcmini müəyyənləşdirmək üçün əhəmiyyət daşıyan sənədlərlə maneəsiz tanış olmaq imkanını verməlidir;
28.5. Sığorta təminatı verildikdən sonra Sığortalının itkiləri üçüncü şəxslər tərəfindən tam şəkildə, yaxud qismən ödənilərsə, o cümlədən qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş iddia müddəti ərzində qanuna görə Sığortalını sığorta təminatını əldə etmək hüququndan tam şəkildə və ya qismən məhrum edən şərait yaranarsa, üçüncü şəxslərdən vəsaitləri aldıqdan sonra, yaxud Sığortaçıdan qanun əsasında sığorta təminatının müvafiq hissəsini Sığortaçıya qaytarmaq əsasında ödənişinin ödənilmə tələbi alındıqdan sonra 5 iş günü ərzində müvafiq məbləği geri qaytarmalıdır.
28.6. Sığorta hadisəsinin baş verməsi və vurulan zərərin həcminin sübuta yetirilməsi öhdəliyini Sığortalı daşıyır.

Maddə 29. Ziyanın qarşısının alınması və həcminin azaldılması

Bu sığorta ilə əhatə olunmasından asılı olmayaraq, Sığortalı artıq baş vermiş istənilən zərər, xəsarət və yaranmış məsuliyyətin azaldılması və gələcəkdə baş verə biləcək belə halların qarşısının alınması məqsədi ilə bütün ağlabatan və zəruri tədbirləri görməyə borcludur. Sığortalının belə tədbirləri görməməsinin birbaşa və ya dolayı nəticəsi olaraq baş vermiş istənilən zərər, xəsarət və yaranmış məsuliyyətə münasibətdə sığorta təminatı verilmir. Belə tədbirlər həyata kecirilərkən Sığortalı Sığortacının verdiyi bütün təlimatları yerinə yetirməyə borcludur.

Maddə 30. Sığortaçı tərəfindən nəzarət

30.1. Sığortaçı sığorta hadisəsi və onun nəticələri barədə Sığortalının bütün hərəkətlərinə nəzarət etmək və sığorta ödənişinin verilməsinə təsir göstərən bütün məsələlər barədə qərar vermək imkanına malik olmalıdır.

30.2. Sığortalı sığorta hadisəsi nəticəsində zərər çəkmiş bütün əmlakı Sığortaçı onlara baxış keçirənə qədər zədəli olduğu vəziyyətdə qoruyub saxlamalıdır.

30.3. Sığortaçı, həmçinin onun səlahiyyət verdiyi istənilən şəxs üzərinə heç bir məsuliyyət götürmədən və ya sığorta müqaviləsi üzrə Sığortaçının hər hansı hüquqlarını azaltmadan zərərin baş verdiyi binaya girmək, onu öz sahibliyinə götürmək və sahibliyində saxlamaq, həmçinin istənilən sığortalanmış əmlakı sahibliyinə götürmək və ya onun hər hansı ağlabatan məqsədlər üçün və üsullarla Sığortaçıya verilməsini tələb etmək hüququna malikdir. Əgər yuxarıda sadalanan şərtlər yerinə yetirilməzsə, sığorta ödənişi verilmir.

30.4. Faktıki təmir üzrə təmir xərcləri Sığortaçı ilə razılaşma əsasında müəyyənləşdirildikdə, təmir başlayana qədər təmir emalatxanası da Sığortaçı ilə razılaşdırılmalıdır.

30.5. Sığortalı sığorta hadisəsinə aid olan bütün sənədləri və məlumatları Sığortaçıya təqdim etməli, həmçinin hadisənin bütün digər iştirakçılarının və sığorta hadisəsi ilə əlaqəli məsələlərə baxan səlahiyyətli dövlət orqanlarının fəaliyyətləri barədə ona dərhal xəbər verməlidir.

31.6. Sığortalının Sığortaçı ilə ilkin razılıq olmadan öz məsuliyyətinin tanınmasına yönəlmiş hər hansı hərəkəti etməyə, saziş bağlamağa və ya vəd verməyə hüququ yoxdur.

30.7. Sığortaçı sığorta hadisəsi ilə bağlı bütün rəsmi və qeyri-rəsmi araşdırmalarda Sığortalının mənafelərini öz

hesabına təmsil və müdafiə edə bilər.

Maddə 31. Sığorta hadisəsini sübut etmək vəzifəsi

31.1. Sığorta hadisəsi faktının və dəyən zərərin həcminin sübut edilməsi vəzifəsi Sığortalının üzərinə qoyulur.

31.2. Sığorta hadisəsi faktının və şəraitinin, itkilərin həcminin təsdiq edilməsi üçün qanunvericilik və işgüzar adətlərə uyğun olaraq tələb olunan sənədlər də daxil olmaqla, Sığortalı özündə olan bütün sənədləri Sığortaçıya təqdim etməlidir.

VII Fəsil

Ödənilən itkilər

Maddə 32. Sığorta ilə əhatə olunan itkilər

Sığortaçı sığorta hadisəsi nəticəsində baş verən aşağıdakı itiklərə görə sığorta ödənişi verir:

32.1. Sığortalanmış əmlakın məhv olması və ya zədələnməsi;

32.2. əmlakın xilas edilməsi, yanğının söndürülməsi və ya onun yayılmasının qarşısının alınması üçün görülmüş tədbirlərə çəkilmiş xərclər;

32.3. Sığortalının itkilərin baş verməsi zamanı onların qarşısının alınması və ya azaldılması üçün çəkdiyi ağlabatan və məqsədəuyğun xərclər;

32.4. sığorta hadisəsinin səbəblərinin və şəraitinin aydınlaşdırılması, sığorta təminatına daxil itkilərin miqdarının müəyyənləşdirilməsi üçün çəkilən lazımi xərclər.

Maddə 33. Sığortalanmış əmlaka dəyən zərər

33.1. Sığorta ödənişi:

33.1.1. bina (tikili) məhv olduqda (tam dağıntı) - onun bərpa qiyməti;

33.1.2. daşınan əmlak məhv olduqda və ya onun müəyyən zərərçəkmiş hissəsinin dəyişdirilməsi zərurəti yarandıqda – dəyişdirilən əmlakın vəziyyətindən asılı olaraq, aşınma dəyəri çıxılmaqla yeni analoji əmlakın həqiqi qiyməti;

33.1.2.1. istehsal olunan məhsullar üçün – xammala və işin görülməsinə çəkilən xərclər;

33.1.2.2. inşa olunmaqda olan (natamam) binalarda, görülmüş işlər üçün – materiallara və işin görülməsinə çəkilən real xərclər;

33.1.3. əmlakın qismən zədələnməsi halında bərpa xərcləri həcmində həyata keçirilir.

33.2. Bərpa xərclərinə aşağıdakılar aiddir:

33.2.1. təmir üçün materiallara və ehtiyat hissələrinə çəkilən xərclər;

33.2.2. təmir işlərinə çəkilən xərclər;

33.2.3. materialların təmir yerinə gətirilməsi xərcləri və sığortalanmış əmlakın sığorta hadisəsi baş verməmişdən dərhal əvvəlki vəziyyətində bərpa edilməsi üçün lazım olan digər xərclər.

33.3. Aşağıdakılar bərpa xərclərinə aid edilmir:

33.3.1. sığortalanmış əmlakın vəziyyətinin dəyişdirilməsi və ya yaxşılaşdırılmasından irəli gələn əlavə xərclər;

33.3.2. müvəqqəti və ya köməkçi təmir və ya bərpa işlərindən irəli gələn xərclər;

33.3.3. lazım olanlardan artıq çəkilən xərclər.

33.4. Bərpa xərclərinin məbləğindən təmir prosesində əvəz edilən hissələrin, cihazların, aqreqatların və detalların köhnəlməsinə görə çıxılmalar edilir.

33.5. Əgər bərpa xərcləri qalıq dəyəri ilə birlikdə köhnəlmə nəzərə alınmaqla sığortalanmış əmlakın həqiqi dəyərini aşırsa, bu, əmlakın tam məhv olması kimi qiymətləndirilir.

33.6. Əgər sığortalanmış əmlakın bərpa xərcləri qalıq dəyəri ilə birlikdə onun zədələnməmiş vəziyyətdəki həqiqi dəyərini aşmırsa, bu, həmin əmlakın zədələnməsi və ya qismən məhv olması kimi qiymətləndirilir

33.7. Bu Qaydalarda nəzərdə tutulan sığorta hadisələri baş verərkən, sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş məbləğdə azadolma məbləği sığorta ödənişi məbləğindən çıxılır.

33.8. Əmlakın bərpa-təmir dəyəri Sığortaçının seçimi ilə ya ixtisaslaşmış ekspert təşkilatının hazırladığı tələb olunan təmir dəyərinin ilkin smetası (hesablanması, qiymətləndirilməsi) əsasında, ya da faktiki təmir üzrə müəyyənləşdirilir.

33.9. Sığortaçı sığortalanmış əmlakla bağlı itkilərə görə sığorta ödənişini yuxarıda göstərilən qaydada, lakin sığorta məbləği həddində həyata keçirir.

33.10. Zədələnmiş olsa belə, sığorta hadisəsindən sonra qalan əmlakdan Sığortalı imtina edə bilməz. Belə əmlakın qalıq dəyəri sığorta ödənişi məbləğindən çıxılır.

Maddə 34. Zərərin azaldılması məqsədilə çəkilən xərclər

34.1. Sığorta ödənişinə düşən İtkilərin azaldılması məqsədilə çəkilən əsaslandırılmış xərclərin əvəzi, əgər belə xərclər zəruridirsə və ya Sığortaçının göstərişlərinin yerinə yetirilməsi üçün çəkilmişdirsə, digər itkilərin əvəzinin ödənilməsi məbləği ilə birlikdə sığorta məbləğini aşmamaq şərtilə (hər bir halda 5%-dən yuxarı olmamaqla) Sığortaçı tərəfindən ödənilir.

34.2. Sığortalının itkilərin aradan qaldırılması və ya azaldılması üçün ağlabatan və mümkün tədbirləri bilərəkdən görməməsi nəticəsində baş verən itkilərin əvəzinin ödənilməsindən Sığortaçı azaddır.

Maddə 35. Sığorta hadisəsinin araşdırılması məqsədilə çəkilən xərclər

Sığorta hadisəsinin səbəblərinin və şəraitinin aydınlaşdırılması, zərərlərin həcminin müəyyən edilməsi üçün çəkilən zəruri xərclər, bu xərclərin digər xərclərlə birlikdə sığorta məbləğini aşmaması şərtilə Sığortaçı tərəfindən ödənilir.

Maddə 36. Natamam sığorta

36.1. Sığorta məbləği əmlakın sığorta dəyərindən az olduqda, sığorta müqaviləsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta ödənişi sığorta məbləğinin əmlakın sığorta dəyərinə mütənasib surətdə azaldılır.

36.2. Daşınmaz əmlakın həqiqi dəyəri onun bərpa dəyəri kimi müəyyən olunur, daşınar əmlakın həqiqi dəyəri isə onun bazar qiymətini təşkil edir.

VIII Fəsil

Sığorta ödənişi

Maddə 37. Sığorta ödənişinin hesablanması qaydası

Sığortlanmış əmlaka vurulan zərərlərin həcmi müəyyən olunduqdan sonra sığorta ödənişinin hesablanması aşağıdakı yollarla həyata keçirilir:

37.1. Natamam sığorta zamanı – sığorta məbləğinin sığorta dəyərinə olan nisbəti əsasında vurulmuş zərərlərə təminat verilir;

37.2.Sığorta müqaviləsində azadolma məbləği nəzərdə tutulduqda - azadolma məbləğinin miqdarı çıxılmaqla zərərlərə təminat verilir;

37.3.Sığorta müqaviləsi üzrə sığorta ödənişlərinin ümumi məbləği sığorta məbləğini aşa bilməz.

Maddə 38. Sığortaçının bərpa metodunu seçmək hüququ

38.1. Sığortaçı sığorta ödənişini həyata keçirmək əvəzinə öz seçimi ilə zədələnmiş və ya məhv olmuş əmlakı yaxud onun hər hansı hissəsini təkbaşına və ya digər Sığortaçılarla birlikdə bərpa etmək, yaxud əvəz etmək hüququna malikdir. Lakin Sığortaçı heç bir halda əmlakın sığorta hadisəsi baş verməzdən dərhal əvvəlki vəziyyətində bərpası üçün tələb olunandan, həmçinin sığortalanmış əmlak vahidi üzrə sığorta məbləğindən artıq vəsait xərcləməyə borclu deyildir.

38.2. Sığortaçı əmlakı bərpa etmək və ya əvəz etmək barədə qərar verdikdə, Sığortalı öz hesabına çertyocları, spesifiksiyaları, parametrləri, miqdar göstəricilərini və belə məqsədlər üçün Sığortaçıya lazım olan digər məlumatları ona təqdim etməlidir, lakin Sığortaçının bərpa və ya əvəzetmə ilə bağlı heç bir fəaliyyəti onun bərpa və ya əvəzetməni həyata keçirməkdə son qərarı hesab edilmir.

38.3. Əgər hakimiyyət orqanlarının qərarı üzündən Sığortaçı əmlakı bərpa edə və ya dəyişdirə bilmirsə, istənilən halda yalnız elə bir məbləği ödəməyə borcludur ki, belə bir qərarın olmayacağı təqdirdə həmin əmlakın bərpası üçün həminki qədər məbləğ lazım ola bilərdi.

Maddə 39. Sığorta ödənişinin verilməsi üçün tələb olunan sənədlərin siyahısı

Sığorta ödənişinin verilməsi haqqında qərar qəbul etmək üçün Sığortalı sığorta hadisəsinin baş verməsi faktını, həmçinin Sığortalanmış əmlaka dəymiş zərərin həcmini göstərən bütün sənədləri, o cümlədən aşağıdakı sənədləri Sığortaçıya təqdim etməlidir:

39.1. sığorta hadisəsi haqqında yazılı ərizə;

39.2. Sığorta müqaviləsinin (sığorta şəhadətnaməsinin) əsli;
39.3. sığorta hadisəsinin baş verməsini faktını təsdiq edən sənədlər;
39.4. Sığortaçının mülahizəsinə əsasən, sığorta ödənişinin verilməsi haqqında qərar qəbul etmək üçün lazım olan digər sənədlər.

Maddə 40. Qalıqlara olan hüququn keçməsi

40.1. Sığortaçı sığortalanmış əmlakın tam məhv olması və ya itməsinə görə sığorta ödənişi verirsə və ya onun ayrı-ayrı hissələrini əvəz edirsə, həmin əmlakın müvafiq olaraq qalıqlarına, yaxud da əvəz edilən hissələrinə hüquq Sığortaçıya keçir.

40.2. Sığortalı hüquqların Sığortaçıya keçməsi üçün bütün lazımi tədbirləri görməyə borcludur.

40.3. İtmiş əmlak tapıldıqda Sığortaçı öz seçimi əsasında həmin əmlakı özündə saxlaya və ya onu Sığortalıya qaytara bilər. Tapılmış əmlak Sığortalıya qaytarıldıqda ona görə alınmış sığorta ödənişi Sığortaçıya qaytarılmalıdır. Əgər itmiş əmlak zədələnmiş vəziyyətdə aşkarlanarsa, Sığortaçı həmin itkilərin əvəzini Sığortalıya ödəyir.

Maddə 41. Sığorta ödənişinin həyata keçirilməsi qaydası və şərtləri

41.1. Sığorta ödənişinin miqdarının müəyyən edilməsi və ödənilməsi qaydası bu Qaydalara əsasən bağlanan Sığorta müqaviləsi ilə müəyyən edilir.
41.2. Sığorta müqaviləsində azadolma məbləği nəzərdə tutulduğu halda, sığorta ödənişi azadolma məbləği çıxılmaqla ödənilir.
41.3. Sığorta ödənişinin verilməsi zamanı Sığortaçı sığorta ödənişi məbləğindən Sığortalının ona ödəməli olduğu, vaxtı çatmış və ya gecikdirilmiş sığorta haqqı məbləğini tutmaq hüququna malikdir.
41.4. Qanunvericilikdə və bu Qaydalarda nəzərdə tutulan sığorta ödənişindən imtina halları istisna olmaqla, Sığortaçı bu Qaydaların 39-cu maddəsində sadalanan sənədləri aldıqdan sonra 15 iş günü ərzində sığorta aktını tərtib edir və razılaşdırılması üçün bu sənədi Sığortalıya təqdim edir, yaxud da sığorta ödənişinin verilməsindən imtina olunduğu halda imtinanın səbəblərini əsaslandırmaqla Sığortalıya yazılı məlumat verir.
41.5. Sığorta ödənişinin verilməsi sığorta aktı həm Sığortaçı, həm də Sığortalı tərəfindən imzalandıqdan sonra 10 iş günü ərzində həyata keçirilir.
41.6. Qanunvericilikdə və ya bu Qaydalarda nəzərdə tutulmuş əsaslar aşkar olunduqda və ya əmələ gəldikdə, Sığortaçı verilmiş sığorta ödənişinin geri qaytarılması tələbini irəli sürmək hüququna malikdir.

Maddə 42. Sığorta ödənişinin verilməsindən imtinanın əsasları

Əgər Sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, aşağıdakı halların nəticəsində ortaya çıxan istənilən zərərlərin bu sığorta ilə əvəzi ödənilmir və sığorta ödənişinin verilməsindən imtina edilir
42.1. bu Qaydaların 25.1. və 28.1-ci bəndlərinin tələblərinə əməl edilməməsi nəticəsində, o cümlədən sığorta predmeti və (və ya) sığorta hadisəsi barəsində Sığortalının Sığortaçıya qəsdən yanlış məlumat verməsi nəticəsində Sığortaçının sığorta riskini qiymətləndirmək, həmçinin sığorta hadisəsinin səbəblərini və (və ya) dəyən zərərin həcmini müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum olması ilə əlaqədar olaraq onun mənafeləri əhəmiyyətli dərəcədə pozulduqda ;
42.2. Sığortalının, müvafiq hallarda zərərçəkənin sığorta hadisəsinin baş verməsinə yönələn qəsdən etdiyi hərəkəti və ya hərəkətsizliyi, habelə sığorta hadisəsi ilə birbaşa səbəb əlaqəsində olan qəsdən cinayət törətməsi;
42.3. Sığorta müqaviləsi və ya qanunla hərbi risklərin sığortalanması nəzərdə tutulmadıqda hadisənin baş verməsinin hərbi əməliyyatlar və ya hərbi xarakterli tədbirlər hesab edilən halların nəticəsi olması;
42.4. Sığortalının sığortalanmış hava nəqliyyatı vasitəsinə dəyən zərərin qarşısını almaq və ya həcmini azaltmaq üçün lazımi və mümkün tədbirləri görmək iqtidarında olduğu halda, həmin tədbirləri qəsdən görməməsi; bu zaman sığorta ödənişindən o həcmdə imtina edilə bilər ki, Sığortalı mümkün tədbirləri görmüş olsaydı, zərərin miqdarı həmin həcmdə azalmış olardı;
42.5. Sığortaçının sığorta hadisəsinin baş verməsi səbəblərini araşdırmasına Sığortalı tərəfindən maneçilik törədilməsi;
42.6. Sığortalının zərərin əvəzini tam olaraq zərər dəyməsində təqsirli olan şəxsdən alması; zərər vuran zərərin əvəzini qismən ödəmiş olduqda sığorta ödənişindən ödənilmiş məbləğ həcmində imtina edilir;
42.7. baş vermiş hadisənin Sığorta müqaviləsinə görə sığorta hadisəsi hesab edilməməsi;
42.8. sığorta hadisəsinin sığorta haqqının tam və ya onun ilk hissəsinin ödənilməsi müddəti başa çatdıqdan sonra baş verməsi halında sığorta haqqı ödənilməmiş olduqda;
42.9. sığorta hadisəsinin sığorta haqqının növbəti hissəsinin müqavilədə nəzərdə tutulmuş ödənilməsi müddəti başa çatdıqdan 15 gün sonra baş verməsi halında sığorta haqqının müvafiq hissəsi ödənilməmiş olduqda;
42.10. sığorta hadisəsinin bu Qaydaların 17.1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş halda Sığortaçının müəyyən etdiyi müddətin başa çatmasından 3 gün sonra baş verməsi halında sığorta haqqının müvafiq hissəsi ödənilməmiş olduqda.
42.11. bu Qaydalarda nəzərdə tutulan Mühüm şərtlərin yerinə yetirilməməsi ilə sığorta hadisəsi arasında əlaqənin olub-olmamasından asılı olmayaraq Sığortalının Sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan belə şərtlərə əməl etməməsi;
42.12. yerinə yetirilmədiyi təqdirdə sığorta hadisəsinin baş verməsinə və ya zərərin həcminin artmasına gətirib

cıxaran, Sığortalı tərəfindən Sığorta müqaviləsinə, bu Qaydalara və ya qanunvericiliyə əsasən ona həvalə edilən öhdəlik və şərtlərin yerinə yetirilməməsi. Bu halda Sığortaçının verməməyə haqlı olduğu sığorta ödənişinin məbləği, belə yerinə yetirilməmənin sığorta hadisəsinin baş verməsinə və ya zərərin həcminin artmasına təsir dərəcəsinə müvafiq olmalıdır;
42.13. Sığortalının, həmçinin onun nümayəndəsinin qəsdi və ya kobud ehtiyatsızlığı;
42.14.yerinə yetirilmədiyi təqdirdə sığorta hadisəsinin baş verməsinə və ya zərərin həcminin artmasına gətirib çıxaran, Sığortalı tərəfindən Sığorta müqaviləsinə, bu Qaydalara və ya qanunvericiliyə əsasən ona həvalə edilən öhdəlik və şərtlərin yerinə yetirilməməsi. Bu halda Sığortaçının verməməyə haqlı olduğu sığorta ödənişinin məbləği, belə yerinə yetirilməmənin sığorta hadisəsinin baş verməsinə və ya zərərin həcminin artmasına təsir dərəcəsinə müvafiq olmalıdır.
42.15. Sığorta hadisəsinin xarakteri bunu tələb etməsinə baxmayaraq, Sığortalı tərəfindən həmin hadisə barədə səlahiyyetli dövlət orqanına məlumat verilmədikdə;
42.16. Sığorta hadisəsinin baş verməsi faktı səlahiyyətli orqan tərəfindən təsdiq edilmədikdə;
42.17. Sığortalı tərəfindən yanğın və mühafizə təhlükəsizliyi qaydalarının qəsdən pozulması.
42.18. Əmlaka baxış keçirilməsinin nəticələrinə əsasən Sığortaçı tərəfindən Sığortalıya verilmiş yazılı göstərişlərin icra edilməməsi nəticəsində yaranan zərərlər;
42.19. Qanunvericiliyə uyğun olaraq Sığorta olunan əmlakda yangın, hərarət və tüstü detektorlar, habelə sprinkler sisteminin (-ləri) işlək vəziyyətdə olmaması, əmlak yanğından mühafizə vasitələri ilə təmin edilməməsi, elektrik naqillərinin çəkilişi, qaz və su təchizatı sistemi qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq quraşdırılmaması nəticəsində yaranan zərərlər;
42.20. Sığorta müqaviləsi üzrə sığorta riskini artıra biləcək əhəmiyyətli faktlar barədə Sığortalı tərəfindən Sığortaçıya açıqlanmaması və ya həqiqətə uygun olmayan şəkildə açıqlanması.

Maddə 43. Sığorta müqaviləsinin şərtlərinin yerinə yetirilməməsinə görə tərəflərin məsuliyyəti

Sığorta müqaviləsinin şərtlərinin yerinə yetirilməməsinə və ya lazımi qaydada yerinə yetirilməməsinə görə tərəflər qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 44. Mübahisələrin həlli qaydası

Bu Qaydalar əsasında bağlanmış sığorta müqaviləsindən irəli gələn mübahisələr Sığortaçı ilə Sığortalı arasında danışıqlar yolu ilə, tərəflər razılığa gələ bilmədikdə isə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada həll edilir.

Maddə 45. Sığortalanmış əmlaka hüquqdan imtina

Sığortalı əmlakın faktiki olaraq Sığortaçının sahibliyində olub-olmamasından asılı olmayaraq, həmin əmlakdan Sığortaçının razılığı olmadan xeyrinə imtina etmək hüququna malik deyildir.

IX fəsil

Subroqasiya hüququ

Maddə 46. Cavabdeh şəxsə qarşı tələb hüququnun keçməsi

46.1. Subroqasiya hüququ, sığorta ödənişi almış şəxsin ona dəymiş zərərə görə məsuliyyət daşıyan üçüncü şəxsə qarşı malik olduğu hüquqlardan və vasitələrdən həmin ödənişi vermiş Sığortaçının istifadə etmək hüququdur.
46.2. Faydalanan şəxsin zərərvuran şəxsə qarşı zərərin əvəzini ödəmək tələbi (iddiası) ilə bağlı hüquq sığorta ödənişini vermiş Sığortaçıya subroqasiya qaydasında onun verdiyi sığorta ödənişi məbləğində keçir.
46.3. Sığortalı sığorta ödənişini aldıqda subroqasiya hüququnun həyata keçirilməsi üçün özündə olan bütün lazımi sənədlərlə Sığortaçını təmin etməlidir.
46.4. Sığortalı zərərvuran şəxsə qarşı iddiadan və ya tələbi təmin edən hüquqlardan, yaxud lazımi sənədləri Sığortaçıya verməkdən imtina etdikdə Sığortaçı sığorta ödənişi verməkdən zərərvuran şəxsdən subroqasiya qaydasında ala biləcəyi məbləğ həcmində azad edilir.
46.5. Sığortaçı subroqasiya hüququndan zərərvuran şəxsin özünə və (və ya) müvafiq sığorta hadisəsi ilə bağlı risklər üzrə həmin şəxsin məsuliyyətini sığortalamış digər sığortaçıya, həmçinin qanunvericiliyə əsasən dəyən zərərə görə Sığortalı qarşısında maddi məsuliyyət daşıya bilən digər şəxsə qarşı istifadə edə bilər.
46.6. Əgər Sığortalı vurulmuş zərərə görə üçüncü şəxsdən (şəxslərdən) zərərin əvəzini almışdırsa, Sığortaçı yalnız verilməli olan sığorta ödənişi məbləği ilə Sığortalının üçüncü şəxsdən (şəxslərdən) aldığı məbləğ arasındakı fərqi ödəyir.

X Fəsil
Əlavə sığorta təminatı

Maddə 47. Sığorta təminatının genişləndirilməsi

47.1. Əgər sığorta müqaviləsində ayrıca nəzərdə tutulubsa, sığorta təminatı bu Qaydaların 48-53-cü maddələrinə uyğun olaraq genişləndirilə bilər.
47.2. Əgər sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmayıbsa, bu Qaydaların 48-53-cü maddələrində müəyyən ounmuş əlavə sığorta təminatına münasibətdə də bu Qaydaların ümumi şərtləri tətbiq edilir.

Maddə 48. Üçüncü şəxslərin qeyri-qanuni qərəzli hərəkətləri

48.1. Sığorta müqaviləsində müəyyən olunan sığorta təminatı digər şəxslərin əmlakına zərər vurmaq niyyəti olan, Sığortalının işçiləri və ya Sığortalının adından fəaliyyət göstərən şəxslər, yaxud Sığortalıdan əmlakı saxlamaq, xidmət göstərmək məqsədləri üçün alan şəxslər, həmçinin oğrular, soyğunçular istisna olmaqla, istənilən şəxsin və ya şəxslərin qisas, nifrət, qəzəb və ya vandalizm motivləri ilə fəaliyyəti kimi başa düşülən «qeyri-qanuni qərəzli hərəkətlərini» də əhatə edir.

48.2. Aşağıdakılar bu sığorta ilə əhatə olunmur və onlara görə ödəniş verilmir:

48.2.1. binanın, tikilinin və ya onun xaricindəki lövhələrin tərkib hissəsi olan və şüşə bloklarından fərqli olan şüşə örtüklərinə dəyən zərər; bu zaman şüşə sınması və ya şüşə sınmasının nəticələrinin səbəb olduğu, digər əmlaka dəyən zərərə görə sığorta təminatı verilir;

48.2.2. oğurluğun və ya onun nəticələrinin səbəb olduğu, sığortalanmış əmlaka dəyən zərər; lakin binaya soyğunçuluq zamanı sındırma, yaxud soyğunçunun gizlənmək cəhdləri nəticəsində dəyən zərərə görə sığorta təminatı verilir;

48.2.3. açıq səma altında yerləşən daşınar əmlaka dəyən zərər;

48.2.4. Sığortalının qəsdən etdiyi hərəkətlər nəticəsində sığortalanmış əmlaka dəyən zərər;

48.2.5. müharibə, hərbi müdaxilə, hərbi əməliyyatlar, düşmən ölkələrin fəaliyyəti, düşmənçilik və hərbi xarakterli əməliyyatlar (müharibə elan edilib-edilməməsindən asılı olmayaraq), vətəndaş müharibəsi, qiyam, xalq həyəcanları, xalq üsyanları, hərbi üsyan, iğtişaş, qiyam, inqilab, hərbi və qəsb olunmuş hakimiyyətin fəaliyyəti, hərbi vəziyyət, hər hansı hakimiyyətin və ya dövlət orqanlarının, yaxud yerli orqanların göstərişi ilə sığortalanmış əmlakın müsadirəsi, milliləşdirməsi və ya rekvizisiyası, yaxud dağıdılması və ya zədədənməsi, məqsədi qanuni, yaxud hakimiyyətdə olan hökuməti devirmək və ya terrorçuluq vasitəsilə ona təsir etmək olan hər hansı bir təşkilatın adından hərəkət edən və ya belə təşkilatla bağlı olan şəxsin və ya şəxslərin hərəkətləri;

48.2.6. tətillər, vətəndaş çaxnaşmaları, yaxud əmək ixtişaşları;

48.2.7. Təkbaşına və ya qanunsuz birləşmələr adından və ya onlarla birlikdə hərəkət edən şəxsin və ya şəxslər qrupunun hər hansı bir hüquqazidd, pis niyyətli və qərəzli əməlləri.

Maddə 49. Zəlzələ

49.1. Bu Qaydaların məqsədləri üçün «zəlzələ» dedikdə təbii səbəblər üzündən baş verən yeraltı təkanlar və yer səthinin titrəməsi başa düşülür. Zəlzələ nəticəsində dəyən zərərlər, əgər zəlzələnin sığortanın qüvvədə olduğu ərazidə baş verməsi səlahiyyətli seysmoloci xidmət orqanları tərəfindən qeydə alınarsa, eyni zamanda gücü Rixter cədvəli ilə 5 bal və ya daha yuxarı olarsa sığorta ilə əhatə olunur.

49.2. Zəlzələnin, həmçinin zəlzələ nəticəsində baş verən yanğının səbəb olduğu, sığortalanmış əmlakın yuxarıda təsvir olunan hallarda istənilən məhv olmasına və ya zədələnməsinə münasibətdə sığorta müqaviləsində göstərilən məbləğdə ayrıca azadolma məbləği tətbiq edilir.

Maddə 50. Tullantıların təmizlənməsi

50.1. Sığorta hadisəsi nəticəsində zədələnən və ya dağılan sığortalınmış əmlakın dağıntılarının, söküntülərinin, töküntülərinin təmizlənməsi, sökülməsi və ona dayaq verilməsi ilə əlaqədar Sığortalının əsaslandırılmış şəkildə çəkdiyi lazımi xərclərin əvəzi sığorta müqaviləsinə əlavə olunan siyahıda göstərilən hər bir sığoralanmış əmlak üzrə sığorta məbləğinin 10%-i həddində sığorta təminatına daxildir.
50.2. Sığorta müqaviləsi ilə sığortalanmayan əmlakın çirklənməsi və yoluxmaya məruz qalması ilə bağlı çəkilən xərclər və məsrəflər sığorta təminatına daxil deyil və bunlara görə sığorta ödənişi verilmir.
50.3. Yuxarıda qeyd olunanlara baxmayaraq, Sığortaçının sığortalanmış əmlaka və ya onun hər hansı bir hissəsinə münasibətdə ümumi məsuliyyəti sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş sığorta məbləğini aşmamalıdır.

Maddə 51. Şüşənin sındırılması

51.1. Sığorta təminatı bu Qaydalarda istisna olunmayan istənilən risklə bağlı baş verən sığorta hadisəsi nəticəsində bu Qaydaların məqsədləri üçün binanın (tikilinin) bir hissəsi olan hər hansı şüşənin məhv olması və ya zədələnməsi kimi başa düşülən «şüşənin sındırılması»nı əhatə edir.

51.2. Aşağıdakılar nəticəsində dəyən zərər sığorta ilə əhatə olunmur və ona görə sığorta ödənişi verilmir:

51.2.1. Binaya (tikiliyə) birləşdirilmiş lampaların və neon trubkaların qırılması;

51.2.2. səs sürəti ilə və ya daha yüksək sürətlə hərəkət edən təyyarənin, yaxud digər uçuş aparatlarının səbəb olduğu sıxma dalğası.

Maddə 52. Oğurluq

52.1. Bu Qaydaların məqsədlərinə görə, üçüncü şəxslər üçün bağlı və ya keçilməsi onlar üçün imkansız olan binalara (tikililərə) sındırmaqla (qırmaqla, dağıtmaqla və s.) qanunsuz daxil olub oğurluq edilməsi və ya oğurluğa cəhd göstərilməsi nəticəsində sığortalanmış əmlakın yoxa çıxması, yaxud zədələnməsi kimi başa düşülən «oğurluq» riski nəticəsində dəyən zərərlər sığorta təminatı ilə əhatə olunur.

52.2. Aşağıdakılar nəticəsində dəyən zərərlər bu sığorta ilə əhatə olunmur və onlara görə sığorta ödənişi verilmir.

52.2.1. inventarizasiya yoxlamasının gedişində aşkar olunan izahedilməz itkilər, çatışmazlıqlar və əskikgəlmələr;
52.2.2. Sığortalı, onun rəhbəri, yaxud hər hansı işçisi ilə sövdələşmə nəticəsində törədilən oğurluq;
52.2.3. əgər sığorta müqaviləsinin başqa bölməsi ilə partlayış riskinə görə sığorta təminatı verilibsə, partlayış.

Maddə 53. Subasma

53.1. Sığorta təminatı su borularından, kanalizasiya, istilik və ya yanğın əleyhinə sprinkler sistemlərdən suyun qəfil axması, həmçinin onların qəfil və zərurət olmadan işə düşməsi nəticəsində sığortalanmış əmlakın zədələnməsini və məhv olmasını da əhatə edir.

53.2. Aşağıdakı səbəblərdən yanğın əleyhinə sprinkler sistemin qəfil işə düşməsi sığorta təminatı ilə əhatə olunmur və onların nəticəsində dəyən zərər sığorta təminatı ilə əhatə olunmur və ona görə sığorta ödənişi verilmir:

53.2.1. yanğın nəticəsində yaranan yüksək temperatur;

53.2.2. sığortalanmış binanın və ya tikilinin təmiri, yaxud yenidən qurulması;

53.2.3. yanğın əleyhinə splinkler sistemin özünün quraşdırılması, sökülməsi, təmiri və ya konstruksiyasının dəyişdirilməsi;

53.2.4. sığorta hadisəsi baş verən ana qədər sığortalının bildiyi və ya bilməli olduğu inşaat qüsurları və ya sprinkler sistemin özünün qüsurları.

53.3. Aşağıdakı hallarda Sığortalıya sığorta ödənişi verilmir:

53.3.1. sığortalınmış əmlaka bu Qaydaların 53.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan hallardan başqa digər səbəblərdən, məsələn, yağış və ya qar suyu, binanın təmizlənməsi və ya yuyulması, təbiətlə bağlı su daşması, su basması və ya qrunt sularının səviyyəsinin qalxması nəticəsində dəyən zərər;

53.3.2. bu Qaydaların 53.1-ci maddəsində göstərilən sistemlərə su boruları ilə birləşdirilmiş su kranları, ventillər, baklar, vannalar, radiatorlar, qızdırıcı qazanlar, boylerlər kimi aparatların və cihazların zədələnməsi nəticəsində dəyən zərər;

53.3.3. bu Qaydaların 53.1-ci maddəsində göstərilən sistemlərin, aparatların və cihazların təbii köhnəlməsi, korroziyaya uğraması və paslanmasının səbəb olduğu zərər;

53.3.4. əldən çıxmış fayda, gəlirin itirilməsi, suyun, buxarın və ya istinin itirilməsi kimi bu və ya digər dolayı itkilər;

53.3.5. zirzəmilərdə və ya digər dərin tikililərdə yerləşən anbarlarda döşəmə səviyyəsindən 20 sm-dən az məsafədə saxlanılan mallara dəyən zərər;

53.3.6. Sığorta müqaviləsinin qüvvəyə minməsinə qədər baş vermiş, lakin sığorta müddətinin başlamasından sonra aşkar edilmiş zərərlər.

53.4. Sığortalı aşağıdakıları yerinə yetirməyə borcludur:

53.4.1. sığortalanmış binalarda və tikililərdəki su borularının, kanalizasiya, istilik və yanğın əleyhinə sisemlərin normal istismarını, onlara vaxtında texniki xidmət göstərilməsini və onların təmir edilməsini təmin etmək;

53.4.2. sığortalanmış binaların və tikililərin təmir və ya digər məqsədlər üçün 60 gündən çox müddətə boşaldılması halında yuxarıda göstərilən sistemin söndürülməsi və vaxtında su və buxardan təmizlənməsi.

53.5. Sığortalı bu Qaydaların 53.4-cü bəndində göstərilən öhdəlikləri yerinə yetirmədikdə, Sığortaçı həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməməsinə görə zərərin artmasına səbəb olduğu həcmdə sığorta ödənişinin həyata keçirilməsindən tam və ya qismən imtina edə bilər.